

Hörnstenen

Teologiska institutet i Finland

6/2015

Ville Auvinen

10.12.2015

(övers. Samuel Erikson)

Inför kyrkomötesvalet

På våren väljs ett nytt kyrkomöte för de kommande fyra åren. De röstberättigade röstar stiftsvis. Prästerskapet väljer ut 32 representanter bland sig, och församlingarnas förtroendevalda väljer ut 64 lekmannarepresentanter. Dessutom är stiftens biskopar själsskrivna, liksom fältbiskopen, en representant för samerna och en från regeringen. Tiden för kandidatnominering har gått ut, och sammanlagt är det 492 lekmän och 221 präster som ställer upp. Posterna i kyrkans högsta organisatoriska organ intreserar alltså.

Nästa kyrkomöte har många utmaningar framför sig. Man kan förutse att den nya äktenskapslagen kommer att pressa kyrkan och att dess vigningspraxis kommer att ifrågasättas. Kyrkomötet bestämmer hur kyrkan och dess tjänsteinnehavare skall handla i den nya situationen. Samtidigt lämnar folk kyrkan i tiotusental varje år. De är främmande för kyrkan och tycker att den är betydelselös, och det betyder att färre barn döps till kyrkans medlemmar. På den andra falangen finns ”kyr-

kan som växer till kyrka”, Missionsstiftet, som ska bli en självständig kyrka. Många av församlingarnas aktiva medlemmar har frågat sig varför man längre skall höra till kyrkan. Samhällets strukture reformer med kommunsammanslagningar tvingar också kyrkan att tänka igenom sin struktur. De små självständiga församlingarna lider och sammanslås till mångas stora förtret. Många tänker att den slags församlingstillhörighet, som är beroende av medlemmens hemadress, hör till en förgången tid och föreslår istället att personförsamlingar borde vara en del av kyrkans officiella struktur. Då skulle var och en själv bestämma till vilken församling man tillhör. I praktiken är till exempel väckelserörelsernas högmässogemenskaper redan personförsamlingar, men ur kyrkans officiella synvinkel är de märkliga företeelser som inte alltid uppmuntras från församlingens sida. Många kristna vill därför ha fler sådana gemenskaper som de med gott samvete kan vara med i. Saken försvåras ytterligare eftersom det är svårt att få tillstånd att dela ut nattvard

i utrymmen som kyrkan inte äger.

Jag tror att alla framlagda frågor kommer att behandlas under nästa kyrkomötes period. Vilka lösningar de presenterar är därför av högsta vikt för kyrkans framtid.

Därför hoppas jag att det nya kyrkomötet fattar ansvarsfulla beslut som bygger upp kyrkan och dess enhet. I en anorlunda kyrklig tidning skulle ledaren troligtvis vara orolig över, hur man skulle få vanliga, inte så aktiva, församlingsmedlemmar, att stanna kvar i kyrkan. Jag, å min sida, är orolig för dem, som ännu vill vara kvar i kyrkan och tro och handla såsom fåra fäder trodde, men som upplever att de inte har utrymme inom kyrkan.

Kunde det nya kyrkomötet tänka över uttalandet från biskop Heikkas arbetsgrupp från 2006? Uttalandet förbjuder alla tidigare, ofta välfungerande, arbetsskifts-

avtal som gör det möjligt för präster att inte ha gemensamma gudstjänster. Sådana avtal möjliggjorde det också för präster med den gamla ämbetssynen att fungera i församlingar. Kunde det nya kyrkomötet godkänna personförsamlingar som en del av kyrkans officiella struktur, så att inga högmässor som firas enligt kyrkohandboken av präster inom Finlands ev.luth. kyrka skulle betraktas som konkurrerande verksamhet utan istället som kyrkotillväxt, även om den råkar förrättas i någon väckelserörelses bönehus? Kunde det nya kyrkomötet finna en lösning på det stora problemet, att många begåvade teologimagistrar som starkt tror på kyrkan inte behöver bli utan vigning eftersom de ännu vill hålla på kyrkans gamla ämbets-syn?

Låt oss be kyrkans Herre, att han ger Finlands ev.luth. kyrka visa beslutsfattare.

Julklapp till STI

STI:s ekonomi står än en gång inför utmaningar. Just nu är saldot nära noll och i december har vi ännu en del obetalt, bland annat löner. Ekonomin är sämre än den har varit tidigare år. Vår nya sekreterare Kirsi Hänninen börjar i januari, då STI:s första sekreterare Kirsi Sell går i pension i april. Vi är tacksamma till gamla Kirsi för lång tjänst, men också till nya Kirsi som fortsätter hennes arbete. Kirsi och Kirsi arbetar tillsammans några månader innan Kirsi Sell tar ut sin sista semester. På det sättet kan hon sätta sig in i den mångfacetterade uppgiften. Detta ökar på lönekostnaderna med ungefär 10 000 €. En djärv förfrågan går därför till Dig om en julklapp till STI:s arbete, som försäkrar att vi klarar av de kommande månadernas utmaningar.

Ville Auvinen

Davids son kommer med jubelåret

Timo Eskola (övers. Henrik Perret)

I julbudskapet finns det så många aspekter att det inte är lätt att förena alla ämnen med händelserna kring Jesu födelse. En av dem är Gamla testamentets uppfattning om när jubelåret börjar. När man rent allmänt läser Bibeln kan man se att detta med jubelåret innebär något fint. Men vad handlar det egentligen om?

Jubelårets betydelse

Jubelåret är i den judiska undervisningen på många sätt betydelsefullt. För det första handlar det om vad Gamla testamentet lär, nämligen att efter sju årsveckor (49 år) skall slavarerna frigges och jorden få vila.

”Ni skall helga det femtionde året och utropa frihet i landet för alla dess invånare. Det skall vara ett jubelår för er. Var och en av er skall då återvända till sin arvedel och var och en av er skall återvända till sin släkt.” (3 Mos. 25:10)

Ur denna befrielsens symbol föddes också under den babyloniska fångenskapen symbolen för befrielsen från Babylon. När Davids son kommer, befriar han de fångna i Babel. Människorna får återvända till sin arvedel och leva av Guds godhet. T.ex. bland Qumrans texter finns ett kort avsnitt där befrielsen från den babyloniska fångenskapen motiveras med Jesajaboken.

Textförfattarna väntade sig att när en bestämd befriargestalt kommer så skulle Guds jubelår förverkligas: ”(Under detta jubelår skall ni återvända till er arvedel... Tolkningen på de sista tiderna gäller de fångna... de är Melkisedeks arv, och han för dem tillbaka och förkunnar för dem

befrielsen, så att de befrias från skulden för alla sina överträdelser” (11QMelch). De fromma i Qumran kände inte ännu Jesus, men deras hopp grundade sig på Gamla testamentet.

Förkunnaren av glädjebudskapet

Åtminstone en del av judarna kunde sålunda vänta på Davids son. De väntade att en tid av fred skulle komma. Nya testamentet vet mera. I början av Matteus evangelium ställs frågan om den nyfödda judakonungen (2:2). I Lukas' texter minns man att ”Herren Gud skall ge honom hans fader Davids tron.” (1:32).

Enligt Nya testamentet har en ny kung fötts. Han kommer att få makten. Och då förverkligas folkets befrielse, Guds verkliga jubelår. Garantin för detta fanns i Jesajas bok.

Herrens, HERRENS Ande är över mig, ty HERREN har smort mig till att predika glädjens budskap för de ödmjuka. Han har sänt mig att förbinda dem som har ett förkrossat hjärta, att ropa ut frihet för de fångna och befrielse för de bundna, till att predika ett nådens år från HERREN.” (61:1-2)

Jesus använder detta bibelställe i sin predikan i Nasaret. Lukas konstaterar att Jesus bara sade helt kort: ”I dag har detta skriftställe gått i uppfyllelse inför er som lyssnar.” När Jesus framträder innebär det att evangeliet förverkligas. Han förkunnar att han är den som förkunnar frälsningens budskap. Fångenskapen utgör en bild av folkets andliga fångenskap – liksom också den babyloniska fångenskapen i allra högsta grad varit. Glädjebudskapet om Guds förbarmande löser de fångna och ger dem frihet. När jubelåret förverkligas innebär det att gamla synder blir förlättna.

De lama går

I själva verket präglas hela Jesu verksamhet av jubelårets frihet och glädje. Han var inte enbart de fattigas vän, utan också den som kom med förnyelse. Det visar Jesu svar till Johannes döparens lärjungar: ”Gå

och berätta för Johannes vad ni hör och ser: Blinda får sin syn, lama går, spetälska blir rena, döva hör, döda uppstår och för fattiga predikas glädjens budskap. Och salig är den som inte tar anstöt av mig.” (Matt 11:4–6).

I Jesu ord sägs att ”de blindas får sin syn” och ”lama går”, men botandet av de sjuka fullbordas konkret i helandet av de spetälska. Glädjebudskapet hör till jubelårets förnyelse. Det mest betydelsefulla tillägget till texten hos Jesaja är ”döda uppstår”, som nog får sin förklaring i Jesajas förklaring av frälsningens tid i kapitel 26: ”döda uppstår” (Matt 1:15, Luk. 7:22, jfr Jes 26:19: ”Dina döda skall bli levande, mina dödas kroppar skall uppstå.”)

Så innebär hela Jesu verksamhet att jubelåret förverkligas. Julens barn tröstar de fattiga, förkunnar att skulden är förlåten och påbörjar förnyelsen genom förlåtelsen.

Soili Haverinen: arbete i universitetet och på gatan

Text och bild: Martti Pyykönen (övers. Simon Jern)

Soli Haverinen är fortsättningsstuderande vid teologiska fakulteten och medlem i teologiska institutets styrelse och är alltså bekant för många av STI:s studerande, anställda och arbetskamrater. Haverinen har fungerat som inrikesminister Päivi Räsänen's specialmedarbetare och upplever att politiken och inverkan på samhället är viktiga för henne själv. Just nu arbetar hon med en doktorsavhandling om könsuppfattningen i teologin som stipendiat för STI och förbereder sig för sina nya arbetsuppgifter inom Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys (Sley) vid Luther-kyrkan som ska öppna under våren.

– Mitt huvudämne är religionsfilosofi och mer specifikt är ämnet för min avhandling könsuppfattningen i teologin. I min sammanläggningsavhandling forskar jag kring den kristna läran i förhållande till feministisk kritik och den teologiska diskussion som uppstår ur detta. Denna kritik riktar speciellt in sig på gudsbilden samt makt- och hierarkiuppfattningen, berättar Soili Haverinen.

Haverinens doktorsavhandling består av fyra referentgranskade artiklar, av vilka två redan är publicerade. Den första artikeln ”Feministinen teologia” publicerades i boken ”Modernin teologian suuntauksia” från Kirjapaja. Den senare som heter ”Trinity, Embodiment and Gender” publicerades i den nederländska Ars Disputande Supplement -serien.

– I referentgranskningen som publicerades i ”Modernin teologian suuntauksia”

fick min artikel i allmänhetens ögon kritik bland annat därför att jag som forskare inte förhöll mig kritiklöst och bejakande till mitt forskningsobjekt. Känslorna går heta, men jag tycker det är tråkigt om det i forskningen bara tillåts ett enda perspektiv. Jag har ändå mött många intressanta människor och fört goda diskussioner, summerar Haverinen.

När man undersöker makt och hierarki kan i franska revolutionens anda all makt framställas som om den till sin natur endast vore förtryck eller underordnande. Som lösning på denna problematik kring makt och underordnande har man erbjudit till exempel socialismen. Haverinen berättar att hon i sin doktorsavhandling undersöker det alternativ till upphävandet av förtryckshierarkin som kristendomen erbjuder, något som till sitt väsen skiljer sig från socialismen.

– Jag behandlar också i min doktorsavhandling på vilket sätt gudsbilden fungerar som bakgrund till könsuppfattningen. Det har exempelvis varit betydande att se i hur avgörande grad den teologiska gudsuppfattningen förändras om man börjar tala om fadersguden som en modersgud. Hur gudsbegreppet förändras vill jag ännu inte riktigt avslöja, säger Haverinen med ett leende.

Soili Haverinen fungerar även som ordförande för Priscilla ry. Priscilla ry. strävar till att stödja kallelsen, identiteten och arbetsmöjligheterna hos de väckelsekristna kvinnoteologerna. Man ordnar bland annat luncher, bastukvällar och fortbildningsverksamhet för kvinnliga teologer. Arbetet som görs är viktigt: ända sedan herdeämbetet på 80-talet öppnades för kvinnor har arbetssituationen i kyrkan för de kvinnor som inte känner en kallelse till pastorsämbetet försvårats betydligt.

Mot nya utmaningar

På pingstdagen 2016 kommer Sley att öppna Luther-kyrkan på Fredriksgatan 42 i Helsingfors på nytt. Kyrkan som byggdes 1894 såldes tillsammans med andra fastigheter år 1989, och under loppet av 27 år hann flera nattklubbar och restauranger verka i kyrkans utrymmen. Soili Haverinen inleder i början av 2016 arbetet där tillsammans med sin man Martti Haverinen.

– Min arbetsbeskrivning och roll kommer ännu att klarna under årets början, men den tangerar åtminstone utbildandet av ansvarstagare och det uppsökande arbetet vid Lutherkyrkan. Jag och min man har sedan tidigare goda erfarenheter av att jobba tillsammans som ett arbetspar. Idén om VIP-tidningen föddes till exempel tids nog tillsammans, berättar Soili Haverinen.

Soili Haverinen ser kyrkan som ligger i Helsingfors centrum som en synnerligen god möjlighet att möta Helsingforsborna med evangeliet. Bara riktigt i närheten av kyrkan inte bara bor utan arbetar också många människor.

En internationell stipendiatkurs – kristen gemenskap från världens ena ända till den andra

Text och bild: Ville Auvinen (övers. Stig-Olof Fernström)

I oktober-november ordnade STI och Finska Bibelinstitutet en gemensam internationell stipendiatkurs under fyra veckors tid. Sammanlagt deltog sex studerande i kursen. Två av dem kom från Kenya, dessutom två japaner, en etiopier och en arabkristen från Israel. Somliga av dem var ännu teologiestuderande, några var redan färdiga präster och en var lekman, som ville fördjupa sin kunskap om Bibel och teologi. Av STI:s medlemsorganisationer betalade Sley, SLEF, Folkmissionen och Såningsmannen de studerandes resor och uppehålle i Finland, och de bidrog också med lärarkrafter till kursen. Delvis genomfördes kursen gemensamt med Såningsmannens missionärskurs.

Kanske en av de bästa frukterna av kursen var att kunna bli bekant med andra kyrkor och andra kulturer. Många fördomar försvann när kursdeltagare från olika delar av världen berättade om sitt eget land och sin egen kyrka. Speciellt för afrikanerna som första gången i livet var i Europa blev hösten i Finland en upplevelse. I verkligheten var det kyliga vädret under första kursveckan en utmaning för dem som i sitt hemland inte har vant sig vid att använda ens en tunn rock. Ylletröjorna och fleecen som de hade köpt på loppis och som nu trängde sig ut under kostymrocken var en roande syn.

Kursen innefattade också en stadig teologisk undervisning. Under kursens sista dag delades kursbetyget ut som berättade

att kursen hade innehållit 34 timmar bibelteologi, 20 timmar missiologi, 12 timmar homiletik, 10 timmar barn- och ungdomsarbete, 5 timmar luthersk lära, 4 timmar liturgik och 16 timmar diverse ämnen. Kursdeltagarna fick alltså ett omfattande pensum och de kommer säkert att meditera över innehållet under en lång tid framåt. Vår önskan och bön är att det som de har lärt sig och upplevt på kursen skulle stärka dem i arbetet i deras egna kyrkor.

Som lärare under kursen verkade också två av STI:s aktiva studerande och kursdeltagarna gav i synnerhet dem en eloge för deras insats. Det är glädjande att se hur unga teologer växer och tar ansvar för kyrkans undervisningsuppdrag. Jag är också glad över att STI kan ge dessa teologer en möjlighet att uppleva undervisning i krävande förhållanden såsom nu på engelska i en mångkulturell grupp.

Öppethållningstider i december – januari

11.–18.12. kl. 9–16
21.12.–5.1. stängt
7.–8.1. kl. 9–16
11.1.– kl. 9–19

*Välsignad Julhelg och
Gott Nytt År 2016*

Nertill från vänster på bilden: pastor Elias Said (Israel), pastor Lole Said Abila (Kenya), pastor Demeke Shurake Loke (Etiopien), teologiestuderande Shuhei Ozawa (Japan), evangelist, teologiestuderande James Mbori (Kenya) samt fru Kazuko Omoto (Japan)

STI:s generalsekreterare Ville Auvinen fyller 50 år den 4.1.2016.

Mottagning i STI den 14.1 kl. 14–16.

Festen ordnas i Lutherkyrkan i Åbo 30.1 kl. 17. Välkommen.

Eventuell uppvaktning till gåvokontot FI34 1173 3500 1605 37 (Ville Auvinen).
Influtna medel används till förmån för STI och LECA-kyrkans arbete i Zambia.

KUNSKAP FÖR HUVUDET OCH NÄRING FÖR SJÄLEN

Ledarna för STI:s medlemsorganisationer publicerar i tur och ordning en andakt i denna spalt.

Var inte rädd

”Josef... beslöt han att skilja sig från henne i hemlighet. Men när han funderade över detta, då visade sig en Herrens ängel för honom i en dröm och sade: ’Josef, Davids son! Var inte rädd för att ta till dig Maria som din hustru, för barnet i henne har blivit till genom den helige Ande.’” (Matt.1:19–20)

Josef ämnade att gifta sig med Maria. Men Maria blev gravid för äktenskapet hade stadfäst. Man kan bara tänka sig, hur stor besvikelse detta var för Josef. Därför tänkte han i hemlighet överge Maria.

Han drog en naturlig slutsats av det han hade hört och sett. Den enda logiska förklaringen var Marias otrohet. På den naturliga vägen skulle deras liv ha fortsatt med en besvikelse, som skulle ha lämnat ett livslångt sår i hjärtat. Det gick anorlunda. Guds verklighet bröt sig in i deras liv.

I en dröm uppenbarade sig en ängel till Josef med ett budskap från Gud: barnet som skulle födas har sitt ursprung i den helige Ande. Han skulle vara världens Frälsare. ”Hon ska föda en son, och du ska ge honom namnet Jesus, för han ska frälsa sitt folk från deras synder.” (Matt.1:21)

Vi människor kan rådda våra liv på många olika sätt och hamna i återvändsgränd. Josefs exempel uppmuntrar oss, återvändsgränden är ingen omöjlighet för Gud. Guds hjälp, ett nytt hopp, kom till Josefs liv när allt annat var slut. Guds ord förändrade allting. David sjöng inte förgäves: ”För mig upp på klippan som är högre än jag.” (Ps.61:3)

Ängeln uppmuntrar även honom: ”Josef, Davids son! Var inte rädd för att ta till dig Maria som din hustru.” Var inte rädd! Åk frimodigt iväg mot det okända. Han leddes på helt nya vägar, som ett led i Guds frälsningsplan för mänskligheten.

Herren vill under detta advent tillförsäkra dig: Var inte rädd. Jag leder dig och jag är med dig.

Marko Pihlajamaa
personalchef, Mediamission Budbärarna
(övers. Tuomas Anttila)

LÄCKERBIT

Ur STI:s arkiv

Du underbara barn, hvem är du? Hr kom du hit? Hvad vill du? O, att våra hjärtan finge svar på dessa frågor och det icke blott för stunden! Gå icke dessa frågor förbi! Tag upp dem! Betrakta dem tyst i ditt hjärta under bön, att Herren skall gifva dig det svar, som skall kunna göra dig till en lycklig, en evighetslycklig människa!

Sådd på Guds åker. Predikningar hållna i Blasieholmskyrkan af hofpredikanten Fr. Hammarsten. Stockholm 1905. =

Teologiska
institutet
i Finland

Adressen: Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post: sti@sti.fi
förnamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank
Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH
Nordea
FI66 1555 3000 1169 14, NDEAFIHH

Anställda
generalsekr. Ville Auvinen (044 045 6778)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Sell

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.
Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och
läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19

Tryckeri Kirjapaino Hermes Oy

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Mika Tuovinen

Medlemsorganisationer
Missionsföreningen Säningsmannen, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarrörelsen i Västra Finland), Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission, Radiomissionsorganisationen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibel-institutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i Finland

Finansieras av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 35 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bokgåvor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland
POL-2014-12845, 29.1.2015–31.12.2016

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

ISSN 2243-075X (Print), ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
Kajsaniemigatan 13 A
00100 HELSINGFORS

*När vintermörkret kring oss står,
då gryr på nytt vårt kyrkoår
med nåd och tröst från världens ljus,
från konungen av Davids hus.*

Psalm 11:1

